

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan maatalousjaosto 12.10.2022 klo 10.30**LAUSUNTO: Valtion talousarvio vuodelle 2023****Aluejohtaja Jouni Aarnio, Metsähallitus****Momentti 30.64.50 (MMM), Metsähallituksen eräät julkiset hallintotehtävät**

Metsähallitus kiittää mahdollisuudesta antaa asiantuntijalausunnon koskien hallituksen esitystä eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2023.

Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien hoitoa ohjaavat ja valvovat maa- ja metsätalousministeriö sekä ympäristöministeriö kumpikin omalla toimialallaan. Maa- ja metsätalousministeriön toimialan tehtäviin kuuluu Metsähallituksen hallinnassa olevien virkistyskäyttökohteiden ja valtion retkeilyalueiden hoito ja palveluiden tuottaminen, metsästys, kalastus, riista- ja kalataloudellisten hankkeiden toteuttaminen, erävalvonta sekä Pohjois-Suomen siemenhuollosta vastaaminen. Edellä mainittujen tehtävien hoito katetaan osin valtion budjettirahoituksella, metsästyksen ja kalastuksen lupatuloilla sekä hankerahoituksella.

Hallituksen esityksessä vuoden 2023 budjettiin on maa- ja metsätalousministeriön toimialan tehtäviin momentille 30.64.50 Metsähallituksen eräät julkiset hallintotehtävät esitetty yhteensä 8,604 miljoonaa euroa, josta ns. perusrahoituksen osuus on 6,104 miljoonaa ja kertaluonteisen Itä-Suomen määrärahaa, retkeilyalueiden matkailun edellytysten vahvistamiseen, on 1,4 miljoonaa euroa sekä varaus Pohjois-Suomen siemenhuollon käpykeräyksiin 1,1 miljoonaa euroa. Momentilla 30.64.50 on talousarvioesityksessä vähennyksenä huomioitu kertaluontoiset lisäykset korjausvelan vähentämiseen 1,0 miljoonaa euroa ja Teerilammen virkistyskalastuskohteen kunnostamiseen Seitsemisen kansallispuistossa 0,1 miljoonaa euroa sekä Norppareitistöjen kehittämiseen Saimaa Geoparkissa 0,1 miljoonaa euroa.

Momentin 30.64.50 perusrahoituksella hoidetaan luonnon virkistyskäyttöä ja luontomatkailua tukevia palveluita, erävalvontaa sekä osin julkisoikeudellisen kalastuksen tehtäviä esim. Ylä-Lapin maksuttoman kalastuksen järjestäminen. Perusrahoitusta on vuodesta 2021 alkaen lisätty 200 000 euroa erävalvonnan tehtäviin. Muilta osin perusrahoitus on säilynyt jo pitkään samalla tasolla. Saman aikaisesti luontokohteiden kysynnän kasvaessa ja monimuotoistuesssa on syntynyt paineita tuottaa ja ylläpitää laadukkaampia palveluja ennakoivasti ja kehittää digitaalisia palveluita. Saavutettavuus, asiakasturvallisuus ja käytönohjaus korostuvat entistä enemmän.

Momentilla 30.64.50 Metsähallituksen eräät julkiset hallintotehtävät valtakunnallisiin tulevaisuusinvestointeihin (retkeilyinfran korjausvelka) oli kohdennettu 1.0 miljoonaa euroa vuosittain vuosille 2020-2022. Vuodelle 2023, osana Itä-Suomen elinvoiman parantamista on momentille esitetty 1,4 miljoonaa euroa retkeilyalueiden matkailun edellytysten vahvistamiseksi Metsähallituksen retkeilyalueilla. Kansallisen virkistyskäyttöstrategian (valtioneuvoston periaatepäätös 2022) toimenpideohjelman laadinta on parhaillaan käynnissä - osana sitä on tavoitteena vahvistaa valtion retkeilyalueiden asemaa valtion maiden virkistyskäytön keskeisinä palvelukokonaisuuksina.

Merkittävä osa momentin 30.64.50 eräsioiden tehtävistä katetaan metsästyksen ja kalastuksen lupatuloilla. Lupatulot ovat riippuvaisia riista- ja kalakantojen tilasta ja niihin sisältyy riskiä. Tulojen muodostumisessa on huomioitava myös luonnon kestävyys. Lupatuloilla kattaminen on osoittautunut haasteelliseksi, koska julkisoikeudellisten tehtävien ja erityisesti kalastuksen järjestämiseen liittyvien tehtävien määrä on viime vuosina kasvanut ja kaikkiin tehtäviin ei liity suoraan tuottojen muodostumista. Lisärahoitusta haitallisten pienpetojen pyyntiin sekä kala- ja elinympäristöjen kunnostukseen ja hoitoon on saatu hankerahoituksena osana Helmi-ohjelman toteuttamista.

Tärkeätä on, että lisämäärärahat eivät jäisi hetkelliseksi panostukseksi, vaan että samalla turvataan Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien pitkäaikainen rahoitus. Tämä varmistaa suunnitelmallisen ja kustannustehokkaan toiminnan, jolla virkistyskäytön sekä eräntäytynnin tutkittuja talous- ja hyvinvointihyötyjä voidaan ylläpitää ja lisätä.